

Kõrgem Kunstikool Pallas

Maaliosakond

Maaliseeria „Armastus käib kõhu kaudu“

Lõputöö

Mia Melanie Saar

Juhendaja: Margus Meinart

Tartu 2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. TRADITSIOONID.....	4
1.1. MUUTUSED	5
1.2. AEG VÄLISMAAL.....	7
2. TOIT KUI SÜMBOL.....	9
2.1. MOOS.....	10
2.2. TEINE PEREKOND.....	12
3. EMOTSION.....	13
3.1. RESTORAN	13
3.2. AEG	15
3.3. METSAST LAUALE	16
4. MAALISEERIA LOOMINE	17
KOKKUVÕTE	21
SUMMARY	22
LOVE GOES THROUGH THE STOMACH: A SERIES OF PAINTINGS	22

SISSEJUHATUS

„Armastus käib kõhu kaudu“ - see on lause, mida on mulle korduvalt elu jooksul meenutatud. Minu peres on armastus ja toiduvalmistamine alati käinud käsikäes, ning pole juhus, et toit on olnud keskseks sündmuseks igal perekondlikul üritusel, mida ma viimase 20 aasta jooksul mäletan.

Kui ma mõtisklen oma varasemate mälestuste üle, siis viivad need tagasi kööki. Kas oli see hetk, kui ma esimest korda sõin lumepallisuppi vanaema juures või vaade mu isa hoolega valmistatud neljakäigulistele õhtusöökidele, mida ta sadadele inimestele restoranis ette kandis - toiduvalmistamine on alati olnud minu pere identiteedi keskmes. Vaatamata kiirele askeldamisele ja sagimisele, mis toiduvalmistamisega kaasneb, saab maagia tõeliselt alguse siis, kui kogu pere koos laua taha istub. Õhk täitub toidu lõhnaga, kõik mured ja segavad faktorid kaovad ning me naudime lähedaste seltskonda ja maitseelamust, mida toit pakub.

Minu jaoks pole maaliseeria "Armastus käib kõhu kaudu" mitte ainult toidu ja sellega kaasnevate mälestuste ja traditsioonide väärtustamine, vaid ka minu pere loo visuaalne esitamine. Iga maal on austusavaldus inimestele, kes minu jaoks kõige rohkem loevad, ning hetkedele, mis on minu mällu jäänud. Maalides meenub mulle rõõm, armastus ja ühtekuuluvus, mida toiduvalmistamine on minu perele ja minule toonud. Soovin seda teistele edasi anda.

Maaliseeria uurimisobjektiks võtsin vaatluse alla oma mälestused, mida maalin õli- ja akrüülvärvidega lõuenditele. Praktilises osas maalin teosed viljeledes oma stiili ning rakendades kõrgkoolis õpitut. Kirjalikus osas seletan lahti teoste taga olevad lood ning sukeldun täpsemalt meie perekonna traditsioonidesse ja nende muutumisse läbi aegade. Samuti räägin toidukultuuridest, mida olen ise kogunud ja emotsioonide telgitagustest, mida toidutegemine ja söömine minus on tekitanud.

1. TRADITSIOONID

Minu maalid võiks inimestes tekitada dialooge seoses nende endi perekonna traditsioonidega. Toidu roll perekonna traditsioonides: paljudel peredel on toiduga seotud kombed, olgu selleks siis mingi kindel roog, mida serveeritakse alati pühade ajal või retsept, mida on põlvest põlve edasi antud.

Üks minu kõige eredamaid mälestusi on aeg, mille veetsin oma vanaema juures suvedel, kui olin veel väike. Vanaema oli alati köögis ja kui ma õues mängisin, tundsin sageli läbi lahtise akna köögist tulevat head lõhna. Meie lõunasöögiks oli tihti lumepallisupp, mis on nüüd minu jaoks üks suurimaid nostalgiahõngulisi toite (Foto 1). Meie peres valmistati lumepallisuppi, et ära kasutada rohkelt mune, mida saadi oma kanadelt. Vanaema rääkis mulle väiksenä, et tegemist on toiduga, millel on pikk ajalugu ning ammu ajast saadik olevat see olnud aristokraatide maiuspala. Võibolla rääkis ta mulle seda mõistujuttu printsessidest lumepallisuppi söömas minu söögiisu kasvatamiseks, kuid minule on sellest jäänud armas mälestus kogu eluks. Minu eakaaslased pole sellest toidust midagi kuulnud või on see juba ammu unustuste hõlma vajunud. Kuid meie peres püsib see traditsioon siiani ning aitab hoida meie pere ühtsena, sest meil on tava, mida hoida.

Foto 1. Maal „Lumepallisupp“ (Tamm 2023)

Paljudele peredele on koos kokkamine ja söömine üks nende identiteedi alustaladest. Koos toidu valmistamine loob ühtsustunde ja võimaldab jagatud kogemusi ja mälestusi kanda edasi põlvest põlve. Minu jaoks meenutab see aega, kui koos oma täditütrega igal võimalusel tegime kaneelirulle vanaema valvsa silma all (Foto 2). Tõmbasime selga liiga suured põlled ja teesklesime, et oleme tuntud kokasaates, mida telekast näinud olime.

Foto 2. Kaneelirulli tegu (Saar 2007)

Foto 3. Maal „Kaneelirullid 4ever“
(Tamm 2023)

1.1. MUUTUSED

Toitude traditsioonid mängivad olulist rolli perekonna identiteedi kujundamisel, sest need loovad kuuluvuse ja jagatud ajaloo tunde. Need kanduvad sageli põlvest põlve ning muutuvad osaks perekonna pärandist. Aja jooksul võivad traditsioonid aga areneda ja kohanduda, kajastades kultuurinormide, kättesaadavate koostisosade ja isiklike eelistuste muutusi.

Paljudes kultuurides on teatud road reserveeritud erilisteks puhkudeks või pühadeks ning nende toitude valmistamine on oluline osa pidustustest. Seetõttu seostatakse neid toite tugevalt perekonna ja traditsiooniga. Minu ema sünnipäeval, aastaid tagasi, oli laual terve siga, mis oli õhtu staar ning mille juurde kõik läksid võtma veel üht taldrikutäit (Foto 4). Aja jooksul teisenevad toidukombed koos perekonna kasvamise ja muutumisega. Uute liikmete lisandudes tulevad kaasa nende oma kulinaarsed kogemused ja eelistused, mis võivad pere harjumuspärasesse menüüsse lisada uusi maitseid ja roogasid. Lisaks võivad toiduainete kättesaadavus ja toiduvalmistamise tehnikate edusammud muuta retsepte, mis on püsinud aastakümneid samad. Näiteks võis pere traditsiooniline piduroog sisaldada teatud tüüpi liha, mis pole praegu enam kättesaadav ja sunnib retsepti muutma. Samuti võib pere roale lisada uusi koostisosi toitumispääringute või -eelistuste järgimine. Aja arenedes on meie pere saanud aru, et liha söömine pole sugugi nii vajalik ning valikuvõimalusi liha mittetarbimiseks on tulnud juurde. Seega on nüüdseks suurest seast pidulaual saanud näiteks kala või mõni taimetoit.

Foto 4. Ema sünnipäev (Saar 2003)

Üldiselt mängivad toidutraditsioonid olulist rolli perekonna identiteedi kujundamisel ning toovad põlvkondade vahel esile järjepidevuse ja ühenduse tunde. Kui need traditsioonid aja jooksul teisenevad, kajastavad nad perekonna ajaloo, kultuuri ja isiklike eelistuste muutusi. Säilivad traditsiooni olulised elemendid ning uued muutuvad osaks perekonna pärandist.

1.2 AEG VÄLISMAAL

Oma teist aastat kõrgkooli alustasin Tbilisi Kunstiakadeemias ning avastasin, mida oli pakkuda Gruusia köögil. Mulle ei tulnud üllatusena, et grusiinid söövad palju ja eriti liha, küll aga see, et nad söövad palju traditsioonilist toitu (Foto 5). Veetsin omajagu aega peretuttavatega, kes olid kõik kohalikud ning minu hämmastuseks sõid igaks söögikorraks toite, mille retseptid pärinevad aastasadade tagant. Nendega veedetud aja jooksul ei möödunud mul ühtegi päeva kui ma ei söönud *hinkalisid* või *hatšapurit*. Ka noored inimesed seal hoiavad traditsioonidest kinni ja usuvad, et just nende toit on kõige etem. Tbilisis on kiirtoidukett, mis on pühendatud ainult gruusia köögile ning sealt saab kõige traditsioonilisemaid toite ka kell 4 öösel. See toidukoht hoiab üleval nende riigi traditsioone noorte jaoks. Eestis on selle asemel *McDonalds* või mõni muu kiirtoidukoht. Ma arvan, et oleks ennekuulmatu, kui keegi hakkaks tegema kiirtoidu kohta, kust saab kell 4 hommikul kama või tanguputru.

Foto 5 .Tavaline lõunasöök Gruusias (Saar 2020)

Gruusias olles õppisin ära väljendi *schemometchama*, mis otsetõlkes võiks tähendada „ma sõin kõik korraga ära“. See väljend oli juhuks, kui toit oli nii maitsev, et pannud tähelegi, mis ümber ringi toimus või kui palju toitu oli laual.

Foto 6. Maal „Schemometchama“ (Tamm 2023)

Aasta hiljem läksin vahetussemestrile Portugali Portosse, kus ma ei tundnud nii tugevat traditsioonide hoidmist toidu suhtes kui Gruusias. Aga nemad tähtsustasid rohkem perekonna koosolemisaega ning tähistamist ja seda tavaliselt klaase kokku lüües. Portugali kuulsaim vein on oma nime saanud Porto sadamalinna järgi. Portvein on traditsiooniline jook, millel on mitmeid erinevaid tüüpe, mis võivad erineda valmistusviisi või värvuse poolest. Suurt rolli mängivad ka aastakäigud. Igapäevastematel juhtudel on tavaks juua ilma aastakäiguta portveine. Pulmaastapäevadel või juubelitel on juuakse aga *Late Bottled Vintage* ehk aastakäigu portveini või *Vintage Port*-i ehk parima aastakäigu portveini, mida tihti hoitakse just nendeks kindlateks tähtpäevadeks.

Üks populaarne ja traditsiooniline magustoit, mida ma Portugalis olles palju sõin oli *Pastel de Nata*. Portos ringi kõndides on raske mitte silmata mõnda kohvikut, mille vaateaknal poleks neid imemaitsvaid kreemikoogikesi. See on saanud ka turistide hulgas nii populaarseks, et on kohvikuid, kus serveeritaksegi kohvi kõrvale ainult neid koogikesi. Ka pea kõik kohalikud, keda mina kohtasin sõid päevas vähemalt ühe Nata, mis annab mõista, et see pika ajaloo traditsiooniline toit ei kao veel niipea kuhugi.

2. TOIT KUI SÜMBOL

Toidu roll armastuse ja ühtsuse sümbolina - toit mängib sageli kesket rolli perekonna kokkusaamistel, olgu selleks siis õhtusöök või grillipidu. Ühise toidukorra valmistamine ja söömine on tihti perede jaoks oluline ajaveetmise viis, mis aitab luua sidet pereliikmete vahel. Koos kokkamine võib olla lõbus ja hariv tegevus, mis annab võimaluse veeta kvaliteetsega koos oma lähedastega.

Kui ma olin alles 5-aastane, kolisime koos isaga Tallinnast Otepää metsade vahele ning mu isa hakkas nullist ehitama oma restorani. Kuna temal polnud, ja ei ole siiani kokapabereid ega pole ta ka käinud kuskil juurde õppimas, läks palju aega katsetamiseks. Mina, kes ma olen üksik laps, tahtsin kogu aeg kõrval olla ning jälgida, mida isa teeb. See tähendas aga palju hiliseid õhtuid restoranis ning tihti jäin ka restorani diivanile magama. Kogu see aeg vaadeldes isa tegemisi ning vahest ise ka kätt külge pannes õpetas mind tohutult. Olen alati olnud köögis pädev ning suhtunud toidu tegemisse loominguliselt. Minu sõprade jaoks on see alati olnud suur üllatus, et ma suudan justkui ei millestki teha imelise roa. Olen selles mõttes üsna põikpäine, kasutan harva retsepti ning pigem usaldan köögikella asemel sisemist kella. Olen aastate jooksul isa kõrval palju teadmisi omandanud ning koos veedetud aeg köögis on meid ühendanud.

Foto 7. Maal „Laps, kes elab restoranis“ (Tamm 2023)

2.1. MOOS

Toiduvalmistamine võib olla ka viis väljendada armastust ja hoolivust. Paljud inimesed seostavad kodus valmistatud toitu armastuse ja hoolimisega, kuna see nõuab aega, vaeva ja tähelepanu. Toit võib olla viis öelda "ma armastan sind" või "ma hoolin sinust" ilma sõnu kasutamata. Lisaks võib toidu valmistamine teiste jaoks olla viis näidata tänulikkust ja väärtustada nende olemasolu meie elus.

Minu lemmik viis öelda oma lähedastele ja sõpradele, et armastan teid, on viia neile külakostiks purk enda tehtud moosi. Moosi tegemine on meie peres olnud aastaid traditsioon. Olen vanaemade juures olles õppinud, kuidas tuleb purke enne pesukausis leotada ning kui palju suhkrut peab lisama. Moosi tegemine on omaette projekt, mida mina ootan iga aasta ja lausa mitu korda, sest kindlatel hooaegadel on oma marjad ja viljad, mis tuleb moosiks teha. Kõik algab marjade või õunte korjamisest, mis võtab aega ning siis tuleb need potti pista. Keetmine ja moosi segamine on see kõige lihtsam protsess, mis täidab terve maja mõnusa magusa aroomiga. Siis tuleb purkide ettevalmistamine ja valmis produkti nendesse valamine, mis on alati väga vaevarohke ning kööki tuleb pärast pesta kauem, kui kogu moosi tegemine kokku aega võttis. Saan uhkusega öelda, et selle protsessi olen omandanud tänu oma vanaemadele ja emale, kes mind on õpetanud. Ma pole iialgi moosi tegemiseks avanud internetti moosiresepti vaatamiseks.

Foto 8. Moositegu (Saar 2021)

Kui moos on purgis ja keldrisse viidud, siis on jälle rahu südames. Külmadel talvepäevadel, kui pannkookide tegemise aeg, peab keegi kaevama läbi lume tee keldrini, et tuua sealt see üks purk. Kellelgi ei tule kunagi pähe tuua rohkem kui üks. Siis toimub seda moosi süües justkui rännak tagasi sooja suvepäeva, mil sai maasikapeenas istuda ja korjata neid küpseid vilju. Ununeb kogu see vaev ning saab nautida oma töö vilju.

Moosi tegemisega seoses on mulle räägitud üks meie pere legend, mis siiani kellelgi ei unune ja muutis ühe inimese elu. Olin sel ajal veel liiga noor või lausa polnud mind veel olemas, et selle detaile täpsemalt teada. Minu õde Maria tegi koos vanaemaga moosi ning tema ülesanne oli enda tehtud moosipurkidele kirjutada peale oma nimi, et ta teaks, millised pärast koju kaasa võtta. Mu õde aga kirjutas iga purgi peale suure tähega Maria ja samamoodi Moos. Sellest ajast saadik hakati teda kõigi pereliikmete ja sõprade poolt kutsuma Moosiks ning pea 20 aastat hiljem teevad seda kõik ikka veel.

Foto 9. Maal „Moosi nimeline“ (Tamm 2023)

2.2. TEINE PEREKOND

Kuid mitte ainult toiduvalmistamine, vaid ka koos söömine võib olla võimalus väljendada armastust ja hoolivust. Söögi ajal suheldakse, jagatakse mõtteid ja nauditakse üksteise seltskonda. Pered võivad luua traditsioone, nagu iganädalane ühine õhtusöök või pidulikud pühadega seotud toidud, mis aitavad luua tugevat sidet ja meenutada, kui tähtsad teised pereliikmed nende jaoks on. Aga mitte ka ainult pereliikmed, vaid ka sõbrad, kes läbi nende ühiste söömiste muutuvad justkui teiseks pereks.

Minu vanaemal Aimil, kes varasemalt Pärnus elas, oli seal suur sõpruskond, kellega nad tihti pidusid korraldasid ning üheskoos aega veetsid. Need naised ja mehed muutusid minu jaoks onudeks ja tädideks, kellele saadeti jõulude ajal tervitusi ning kokku saades kõik südameilt ära räägiti. Aimi on alati olnud suurepärase kokk, kuid ka suur pabistaja, et kas kõik ikka valmis saab. Toitu lauda tuues ta alati vabandab, et ei tea kas midagi üldse kõlbab süüa. Pean ära mainima, et alati kõlbab. Ühel tema sünnipäeval aga võttis minu isa, kes oli alles alustanud oma restorani, temalt söögitegemise kohustused üle. See oli erakordne sünnipäev, sest vanaema sai sõpradega laua taga istuda ning nautida seltskonda ilma muretsemiseta.

Foto 10. Maal „Susimetsa õhtusöök“ (Tamm 2023)

Kokkuvõttes võib toit olla suurepärase viisi sideme loomiseks pereliikmete ja sõprade vahel, väljendada armastust ja hoolivust ning luua uusi mälestusi.

3. EMOTSIOON

Ühiste söömaegade emotsionaalne tähtsus - koos söömine aitab parandada suhteid ja loom ühtsustunnet.

3.1. RESTORAN

Olen suure osa oma elust kasvanud üles restoranis, mida mu isa peab. Mul on seal olnud palju rolle, millest enamuse olen ise endale loonud või sujuvalt isalt üle võtnud. Kui ma olin noorem, siis arvasin, et minu suurimaks ülesandeks on klientide tuju üleval hoida ning neid lõbustada. Alustuseks rääkisin paar anekdooti, mille olin varasemalt mõnelt pereliikmelt söögilauas üles korjanud ning hiljem korraldasin ka viktoriine. Viimased ei läinud inimestele eriti peale. Minu suureks tõmbenumbriks oli ingverimahla joomine. Teadupärast on ingveril palju tervist parandavaid omadusi. Minu isa otsustas seda kohutavalt kibedat juurt ära kasutada. Ta pressis selle mahlaks, et seda pakkuda restoranikülastajatele enne esimest käiku. Tervitusjook, mis pigem kohutas inimesi, kui innustas kohe rõõmuga jooma. Siis tulin mängu mina, 8-aastane väike tüdruk, kes seisis laua otsas ning laia naeratusega kallas imejoogi alla nii, et silm ka ei pilkunud. Selle peale muidugi kliendid üllatusid ning kiitsid minu julgust ja läks ingverijook alla neilgi. See väike julgustükk saadab mind siiani, kui meie püsikliendid tulevad jälle restorani ning tuletavad seda lugu meelde. Mis tähendab, et nad said sellest õhtusöögist emotsiooni ja see oli kõik, mida mina soovisin neile anda.

Restoranis käimine pakub inimestele iseenesest mõistetavalt juba palju emotsioone, aga meie isaga arvasime, et ainult paarist naljast, heast toidust ja joogist ei piisa. Seega avasime umbes aasta aega tagasi oma galerii, mille nimeks sai Lauda galerii, sest asub see vanas laudas. Laut ise ei näe välja nagu ta seda vanasti oli, kui minu isa seal noorusaegadel veel lehmade ja sigade vahel oma õega kulli mängis. Nüüdseks on vana laut läbinud uuenduskuuri ja seinu kaunistavad minu pintslit tulnud teosed ning minu isa kunstikogust pärit maalid. Alguses arvasime, et teeme galerii rohkem enda jaoks, et kes seal ikka käima

hakkab, aga tuleb tunnistada, et enam me ei pea isegi küsima, kas restoranikülastajad soovivad kunstilauta näha. Nüüd juba lauda broneerides küsitakse, et kas Lauta galeriisse on ka võimalik minna. Meie protsess näeb välja umbes selline, et isa vaaritab köögis ning pakub klientidele esimesed kaks eelrooga ära ning siis tuleb minu etteaste. Ma viin külalised galeriisse kunstiretkele ning sealt nad tulevad tagasi täis emotsioone. Siis saadan kõik tagasi restorani ja isa võtab oma järje üle.

Foto 11. Lauta galerii (Vainola 2022)

Foto 12. Maal „Lauta galerii“ (Tamm 2023)

3.2. AEG

Minu peres ja ma eeldan, et ka paljudes teistes peredes on väga palju muutunud see, kuidas me sööme. Selle all ma mõtlen üheskoos söömist sama laua taga. Alustades sellest, et kõigil on kogu aeg kiire ning töötegemine muutunud tähtsamaks kui kunagi varem. Inimesed ei tähtsusta enam seda, et pere peaks koos laua taga sööma.

Kui veetsin väiksenä suvesid vanaema Aimi juures, siis kindlad söögiajad olid suurema tähtsusega. Minu lemmikuks tema tehtud toiduks oli kanaklimbisupp ja palusin seda tihti. Ajaga aga kõik muutus ja käisin harvemini tema juures ning oli perioode, kus ma ei söönudki seda. Olin ühiskonna surve all võtnud mitmeid piiranguid toitumisele. Minu vanaema aga hoolis minust väga ja ikka pakkus seda mulle alati, kui tema juures käisin. Ühel pärastlõunal, kui olin juba vanem ning varahommikul peolt tulnud, ootas mind laual potitais klimbisuppi. Arvestades seda, et olin peol käinud ja olemine polnud kõige parem, tahtsin sel hetkel lihtsalt midagi süüa. Selle supi söömine tõi tagasi igapäevase lihtsuse ja võlu, mis oli lapsepõlves vanaema juures olles. Mul polnud ühtegi muret, pidin ainult päev otsa puude otsas ronima ja täditütartega kulli mängima. Selles hetkes vaatasin üle laua vanaemale otsa ja tänan teda siiani igakord kui ta mulle süüa teeb, selle koos veedetud aja eest, mis võiks olla muidu nii tavapärane.

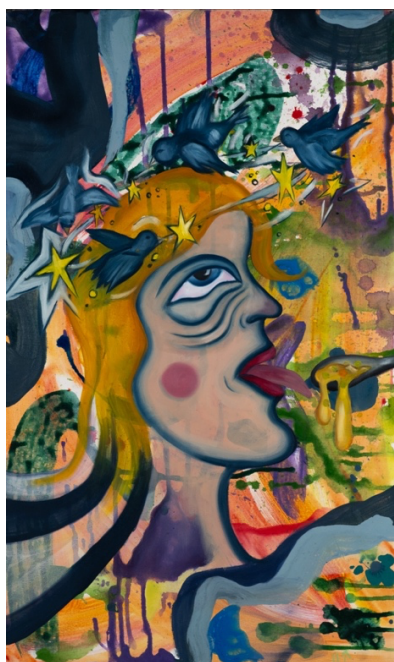

Foto 13. Maal „Pohmakaravi“ (Tamm 2023)

Igapäevased rituaalid kaovad tihti unustusse või kaotavad ajaga oma võlu. Mis ei tähenda, et nende tähtsus mälestustes oleks kuidagi vähem kaaluks.

Minu kadunud vanaisa Nikolai ootas mind igal hommikul laua ääres, sirutas ette kaks rusikas kätt ning palus arvata. Igakord arvasin ma ära õige käe, kus komm on ning selle peale laulis ta „kikerikii“. Kui nüüd tagasi mõelda, oli tal arvatavasti alati mõlemas käes komm. Aga minu jaoks oli see meie igapäevane rituaal nii suure tähtsusega ja olen väga tänulik, et ta võttis selle aja, et mind alati natukene naerma ajada.

Foto 14. Maal „Kikerikii“ (Tamm 2023)

3.3. METSAST LAUALE

Laual olevad toidud ei pea alati olema keerulised ega seotud kindla sündmusega. Mõnikord piisab ühisest laua ääres istumisest, et luua tähenduslikke sidemeid. Ja mõnikord on olulisem see, kuidas toit lauale saadi. Tähtsatel sündmustel pannakse meie peres alati lauale marineeritud seened, mille oleme ise metsast korjanud. Minu isa teatakse kui heade seenekohtade tundjat. See käib kaasas nagu perereliikvia.

Ühel varahommikul augustikuus, kui veetsin oma esimest suve peale gümnaasiumijärgset koolikohustustest vaba suve, kuulsin oma uksele koputust. See oli mu isa, kes kamandas mind kell kuus hommikul metsa seenele. Ma olin pettunud, et pean oma kalli uneaja seente korjamisele raiskama. Aga kui olime metsa jõudnud ning nägin kauguses oma isa – müts silmini, piip ees, otsimas imepisikesi kukeseeni, siis mõistsin miks ta mind

kaasa võttis. Ta ei tahtnud mulle paha tuju tekitada vaid hoopis mõista anda, milline hakkab nüüd elu edasi olema, kui olen kooli lõpetanud. Ja samuti läbi selle igapäevase tegevuse ta näitas mulle oma armastust, mida ta sõnadega ehk välja ei ütle. Tema näitab oma armastust läbi koosveedetud aja.

Foto 15. Maal „Seenelkäik“ (Tamm 2023)

4. MAALISEERIA LOOMINE

Maaliseeria „Armastus käib kõhu kaudu“ idee valmis mu peas juba varakult ja teadsin, et soovin oma lõputööga anda edasi oma lugu. Kui hakkasin oma ideed kirja panema ning vaikselt visandeid tegema, muutus kogu teos aga minu jaoks aina hingelähedasemaks. Mulle meenusid lood lapsepõlvest, samuti sain palju rääkida oma vanavanemate ja vanematega lugudest, mis on seotud toiduga meie peres.

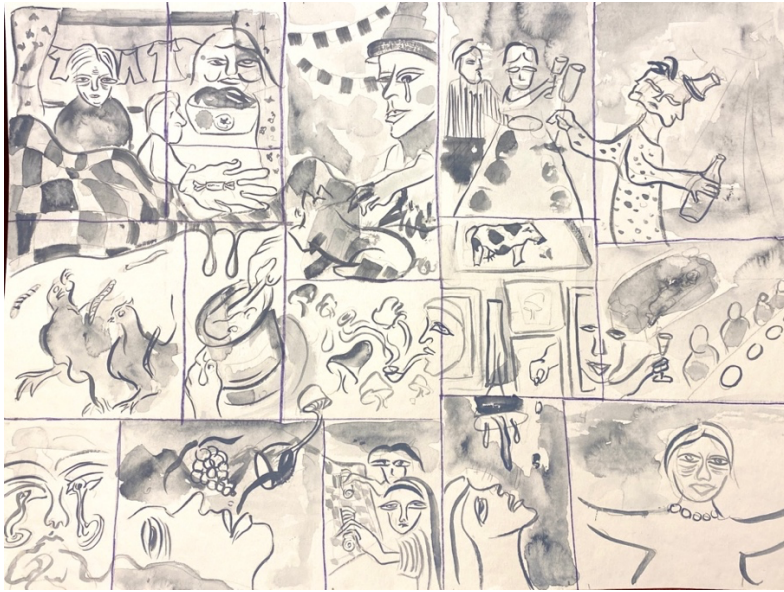

Foto 16. Visandid (Saar 2023)

Maalimisprotsess oli minu jaoks üsnagi intensiivne, arvestades, et maalisin 16 erineva suurusega lõuendist teose, mis omavahel haakudes moodustaksid ühe tervikliku maali (Foto 17). Alustasin oma tööd laotades lõuendid stuudio põrandale ning käies need üle akrüülvärvidega, et teha alusmaaliks üsnagi abstraktne teos (Foto 18). Seejärel võtsin ette oma visandid ja fotod ning kandsin need lõuendile. Edasine protsess nägi välja selline, et ükshaaval alustasin maalidega, asetades neid molbertile ning siis jälle põrandale, et näha, kas kogu teos omavahel haakub. Minu jaoks on oluline, et maale ühekaupa vaadates räägiks need ühe loo, kuid koos vaadeldes tekiks seos ning need omavahel kokku sulaksid ja tekiks tervik.

Foto 17. Maaliseeria „Armastus käib kõhu kaudu“ (Tamm 2023)

Foto 18. Alusmaali protsess (Saar 2023)

Maaliseeria juurde tegin ka raamatu, kus on tööde lühitutvustused. Fotod maalidest ning iga maali kõrval paar lauset või lõik seletamaks maalil toimuvat. Minu soov oli panna vaataja oma mälestustesse pilku heitma. Millised tunded tekivad neil seoses perekonna ja söömistraditsioonidega? Kas soojad ja armastavad nagu minul?

Lõputöö maalimise protsess kestis mitu kuud, ma tegin visandeid ümber ja kogusin lugusid perekonnaringist, et neid paremini maalidega põimida. Tegin ka enda käitumises avastuse, et panen palju rohkem rõhku perekonna koosviibimisele, ühistele söögiaegadele ning traditsioonidele. Teose loomis käigus sain aru, kui tähtis on toidu tegemine kodus ja hakkasin rohkem katsetama toite, mida on meie peres valmistatud aastaid. Komme koos ühe laua taga istuda ja ühiselt toitu nautida oli vahepeal kadunud. Maalides ning kirjutades oma lõputööd hakkasin seda taas ellu äratama. Nüüd teen pea iga päev lõunaks või õhtuks ühe toidu ja kutsun kõik pereliikmed kokku. Tunnen, et suhted on peres lähedasemaks muutunud ja vestlused laua ääres ja muudel hetkedel elavnenud. Tänu oma lõputööle avastasin, et armastus tõesti käib kõhu kaudu.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärk oli süüvida oma mälestustesse ning neid kunsti loomisel inspiratsiooniks võtta. Selle jaoks oli vaja endale ära määratleda kõige olulisemad sündmused ning need kirja panna. Tahtsin lahti mõtestada oma perekonnatraditsioone ning kuidas need on ajas muutunud. Sain aru, et perekondlikke kombeid ei mõjuta mitte ainult me ise, vaid ka ühiskonna pidev muutumine ning uute põlvkondade pealetulek koos nende avastatud teadmistega.

Lõputöös keskendusin mälestustele seoses toiduga, mida olen saanud välismaal ja erinevustele kodustest roogadest. Mõistsin, et olen palju kaugemal oma juurtest kui näiteks grusiinid või portugalsed.

Maalides oli mul rohkelt aega mõelda oma mälestustele ning analüüsida, kuidas need on minu elu mõjutanud. Oma maalides kasutasin kujundeid, mis sümboliseerivad minu perekonna lugu. Maaliseeria „Armastus käib kõhu kaudu“ on eelkõige austusavaldus minu perekonnale, kuid arvan, et igal vaatajal on seal millegagi samastuda ja leida endale äratuntavaid hetki. Perekonna traditsioonide hoidmine läbi toidu valmistamise ja koos söömise on igas peres erinev, kuid minu lugu võiks meelde tuletada, kui oluline see on. Maalide loomine oli mulle väga eriline kogemus, sest elasin kõike justkui teist korda läbi.

SUMMARY

Love Goes Through the Stomach: a Series of Paintings

"Love goes through the stomach" - this is saying that I have been reminded of throughout my life. In my family, love and cooking have always gone hand in hand, and it's no coincidence that food has been a central part of every family event I can remember in the past 20 years.

When I reflect on my earlier memories, they often lead me back to the kitchen. Whether it was the moment I first tasted snowball soup at my grandmother's or the sight of my father carefully preparing four-course dinners that he served to hundreds of people at the restaurant - cooking has always been at the heart of my family's identity. Despite the hard work that comes with cooking, the real magic begins when the whole family sits down at the table together. The air fills with the aroma of food, all worries and distractions fade away, and we enjoy the company of loved ones and the culinary delights that food offers.

For me, the painting series "Love goes through the stomach" is not just a celebration of food, but also a visual representation of my family's story. Each painting is a tribute to the people who matter most to me and the moments that have stayed in my memory. Through these paintings, I recall the joy, love, and sense of belonging that cooking has brought to my family and myself. And I also wish to pass that on to others.

The aim of my thesis was to explore my memories and use them as inspiration for creating art. For this purpose, I needed to identify the most significant events for myself and write them down. I also wanted to analyse the family traditions of different cultures and how they have changed over time. As well as to find out how my own family's customs have evolved over the years. I realized that family traditions are influenced not only by us but also by the constant changes in society and the arrival of new generations with their newfound knowledge. In my thesis, I focused on memories related to food that I have experienced abroad and how they differ from the ones I have at home.

On the practical side, I use oil and acrylic paint, cultivating my own style and putting into practice what I learned throughout the years in school. In the thesis, I explain the stories behind the artworks and delve deeper into the traditions of my family and their evolution

over time. I also discuss the food cultures I have experienced and the emotions that cooking and eating have evoked in me.